

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอ...คลองหอยโข่ง..... จังหวัด...สงขลา.....

ข้อมูล ณ วันที่.....๑๘.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล ...นางวิมลทิพย์ อนุชาญ....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ .....บ้านเลขที่ ๗๓/๑ หมู่ที่ ๗ ตำบลโคกม่วง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา....

โทรศัพท์ .... ๐๘-๗๓๙๔-๙๕๔๑...Facebook ...สวนปลักหว่า วิทย์ ก้อย... Line ...๐๘-๗๓๙๔-๙๕๔๑...

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๓

ปัจจุบันอายุ .....๕๕.....ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา .....ป.ตรี.....

สถาบันการศึกษา ...ม.ราชภัฏสงขลา.....

คณะ/สาขาวิชา .....คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการตลาด.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ....๒๕๖๓.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....เกษตรผสมผสาน.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ...๒....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๑) แปลงเรียนรู้ที่ ๑ : พื้นที่ จำนวน ๗ ไร่ ประกอบด้วย พืชร่วมยาง แมลงเศรษฐกิจ พลังงานชีวมวล ปศุสัตว์
- ๒) แปลงเรียนรู้ที่ ๒ : พื้นที่ จำนวน ๕ ไร่ ประกอบด้วย ประมง ไม้เศรษฐกิจ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน...๗...ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑) **ฐานเรียนรู้ด้านพืช** มีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน และการปลูกพืชร่วมยางทำให้มีรายได้ทั้งที่เป็นรายวัน รายเดือน และรายปี มาจากกิจกรรมที่ดำเนินการภายในพื้นที่ ทำให้มีรายได้ที่มั่นคง-มีอาชีพที่ยั่งยืน ทั้งนี้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่ผ่านมามีคนไม่ได้ผลกระทบบเลย เนื่องจากครัวเรือนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต สร้างความมั่นคงทางอาหารแก่ครัวเรือน และชุมชน นอกจากนี้ ศพก.สวนปลักหว่า เป็นแปลงต้นแบบของการยางแห่งประเทศไทย สาขาลองหอยโข่ง (กยท.) ศพก.สวนปลักหว่ามีกิจกรรมที่เป็นต้นแบบด้านการจัดการสวนยางพารา การปลูกพืชร่วมยาง อาทิ หนามสด (อ่อน) ต้นหนามจัดสวน ต้นหนามเหลียง ต้นกล้วยหนาม ผักเหียงเก็บยอด ต้นกล้วยผักเหียง ต้นดาหลา เป็นต้น นอกจากนี้ มีการขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดี อาทิ มะนาว ผักเหียง ฝรั่ง ดาหลา หนาม และไม้ดอกไม้ประดับอื่นๆ โดย การตอนกิ่ง เสียบยอด เพาะเมล็ด ซึ่งนอกจากจะเพาะขยายพันธุ์เพื่อใช้ในแปลงแล้วยังจำหน่ายให้กับผู้สนใจในราคาไม่แพงอีกด้วย

๒) **ฐานเรียนรู้ด้านประมง** มีการนำนวัตกรรมการเลี้ยงปลาในกระชังมาปรับใช้ในบ่อดิน เพื่อแก้ปัญหาปลาหนีออกจากบ่อในช่วงฤดูน้ำหลาก และง่ายต่อการบริหารจัดการด้านอาหาร รวมทั้งสามารถลดต้นทุนได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีการใช้อาหารปลาลดต้นทุน อาทิ ปลาบู่ และใบพืชจำพวกใบหม่อน ใบมันสำปะหลัง และแหนแดง

๓) **ฐานเรียนรู้ปศุสัตว์** มีกิจกรรมการเลี้ยงโคลูกผสม และมีปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์เพื่อลดแรงงาน และต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ ยังเป็นต้นแบบในการเลี้ยงโคลูกผสม เนื่องจากในพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่นิยมใช้พ่อพันธุ์พื้นเมืองคุมฝูงทำให้ลูกโคที่ได้เป็นโคพื้นเมือง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ซึ่งจะมีรูปร่างเล็ก น้ำหนักน้อย ระยะเวลาเลี้ยงนานกว่า และขายไม่ได้ราคา ซึ่งหากเป็นโคลูกผสมจะทำให้มีราคาขายเพิ่มขึ้น และระยะเวลาการเลี้ยงน้อยกว่า

๔) **ฐานเรียนรู้ยางพารา** การเพิ่มผลผลิตน้ำยางด้วยเอทธิลีน ซึ่งเอทธิลีนมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ทำให้น้ำยางไหลได้ยาวนานขึ้น กระตุ้นการไหลของน้ำยางพารา โดยแก๊สเอทธิลีนจะทำให้อนุภาคน้ำยางในน้ำยางจับตัวช้าลงน้ำยางจึงสามารถไหลออกจากต้นยางได้นานกว่าปกติ จึงเป็นการเพิ่มผลผลิตของน้ำยางอย่างหนึ่ง อีกทั้ง

ถ้ามีการใช้ตั้งแต่เริ่มต้นเปิดกรีดใหม่จะช่วยยืดอายุการกรีดอย่างได้มากกว่า ๕๐ ปี โดยการลดความยาวของการกรีดให้สั้นลงได้ ในขณะเดียวกัน การใช้แก๊สเอทิลีนในการเพิ่มผลผลิต สามารถช่วยลดการกรีดถี่ ลดความถี่ของแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการช่วยผู้ปลูกยางที่เหมาะสม เรื่องการเพิ่มผลผลิตของน้ำยาง

๕) ฐานเรียนรู้การเลี้ยงชันโรงเพื่อผลิตน้ำผึ้งชันโรงคุณภาพในสวนยางพารา-สวนผลไม้ โดยอาศัยการทำงานที่เกื้อกูลกันของพืชและแมลงชันโรง ชันโรงเป็นนักผสมเกสรให้กับพืช พืชเป็นแหล่งอาหารของชันโรง ผลพลอยได้คือพืชได้รับการผสมเกสรมีผลผลิตสูงขึ้น ส่วนเจ้าของสวนได้น้ำผึ้งชันโรง

๖) **ฐานเรียนรู้การทำภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ-เศษวัสดุทางการเกษตร** ภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ-เศษวัสดุทางการเกษตร เป็นภาชนะใช้แล้วทิ้ง ที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ เพื่อใช้งานแทนจานพลาสติก วัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น กาบหมาก ใบไม้ต่างๆ ซึ่งกาบหมากมีลักษณะเป็นแผ่นยาว มีความโค้ง ไม่เรียบ พื้นผิวมี ๒ ด้าน คือ ด้านหน้าหรือด้านในมีผิวมัน ใช้สัมผัสอาหาร และด้านหลังหรือด้านนอกมีผิวด้าน สีและพื้นผิวคล้ายเปลือกไม้ โดยแต่ละแผ่นจะมีสีและพื้นผิวแตกต่างกัน นำมาอัดขึ้นรูปด้วยแม่พิมพ์ให้ความร้อน ประมาณ ๑๗๕ องศาเซลเซียส นานประมาณ ๒๒-๑๒๐ วินาที แล้วแต่นขนาดและความหนาของวัสดุ ซึ่งจะทำให้ได้ภาชนะเป็นรูปทรงที่มีพื้นผิวเรียบ สะอาด และได้รูปทรงตามต้องการ

๗) **ฐานเรียนรู้การผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์** เพื่อใช้เป็นแหล่งพลังงานหุงต้มในครัวเรือน สามารถลดรายจ่ายด้านพลังงานและเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีหลักการคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์สามารถนำมูลสัตว์ที่ได้ อาทิ มูลโค มูลสุกร มูลแพะ มาใช้ในการผลิตก๊าซชีวภาพ ซึ่งก๊าซชีวภาพ คือ ก๊าซที่เกิดจากการนำมูลสัตว์หรือสารอินทรีย์ต่างๆ ไปหมักในสภาพที่ไม่มีอากาศหรือสภาพที่ปราศจากออกซิเจนโดยแบคทีเรีย (เชื้อจุลินทรีย์) จะทำการย่อยสลายมูลสัตว์และทำให้เกิดก๊าซขึ้นมา ก๊าซชีวภาพเป็นก๊าซที่ผสมระหว่างก๊าซชนิดต่างๆ เช่น ก๊าซมีเทน (CH_4) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) ก๊าซไนโตรเจน (N_2) ก๊าซไฮโดรเจน (H_2) และก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H_2S) แต่ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยก๊าซมีเทน (CH_4) ซึ่งมีคุณสมบัติติดไฟได้

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๕.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน .....๖..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) อาชีพเสริมด้านพืช แปลงพืชร่วมยาง
  - ๒) อาชีพเสริมด้านปศุสัตว์ แปลงหญ้าและกิจกรรมปศุสัตว์
  - ๓) อาชีพเสริมด้านประมง การเลี้ยงปลากในกระชังและในบ่อดิน
  - ๔) อาชีพเสริมด้านแมลงเศรษฐกิจชั้นโรงเพื่อผลิตน้ำผึ้งชั้นโรง
  - ๕) การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การผลิตสบู่ก้อน น้ำยาล้างจาน การทำภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ
- พลังงานชีวมวล และการผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์
- ๖) การทำภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน .....๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) เศรษฐกิจพอเพียง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและชีวิตประจำวัน
- ๒) เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน .....๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การทำบัญชีครัวเรือน และการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน โดยการนำน้ำผึ้งชั้นโรงมาแปรรูปเป็นสบู่ แชมพู โลชั่น โลชั่นกันยูง การผลิตบรรจุภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ (กาบหมาก) น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า น้ำยาปรับผ้านุ่ม ครีมนวดผม

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

มีการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอผ่านเวทีการประชุมคณะกรรมการ ศพก. แปลงใหญ่ ระดับอำเภอ

โดยหน่วยงานราชการในพื้นที่ ประกอบด้วย สำนักงานเกษตรอำเภอคลองหอยโข่ง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอคลองหอยโข่ง สำนักงานประมงอำเภอหาดใหญ่รับผิดชอบพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา การยางแห่งประเทศไทยสาขาอำเภอคลองหอยโข่ง (กยท.) ร่วมประชุมขับเคลื่อนคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ โดยได้เสนอประเด็นการขับเคลื่อนพัฒนาระบบการเกษตรในพื้นที่ ซึ่งเป็นตัวแทนเกษตรกร โดยประธาน ศพก. และเครือข่าย ศพก. นำเสนอ ประเด็นการพัฒนา ปัญหา อุปสรรคในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานราชการในพื้นที่นำไปขับเคลื่อนและพัฒนาด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ต่อไป และเป็นเวทีให้หน่วยงานราชการในพื้นที่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเกษตรระดับพื้นที่แก่ผู้แทนเกษตรกร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอผ่านเวทีการประชุมคณะกรรมการ ศพก. แปลงใหญ่ ระดับอำเภอ โดยมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานในภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยหน่วยงานราชการในพื้นที่ ประกอบด้วย สำนักงานเกษตรอำเภอคลองหอยโข่ง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอคลองหอยโข่ง สำนักงานประมงอำเภอหาดใหญ่รับผิดชอบพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา การยางแห่งประเทศไทยสาขาอำเภอคลองหอยโข่ง (กยท.)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ได้แรงบันดาลใจจากในหลวงรัชกาลที่ ๙ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร ปรับเปลี่ยนจากนาร้างป่ารก เป็นเกษตรผสมผสาน เดินตามรอยเท้าพ่อ และใช้ความรู้ความเข้าใจในหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการถ่ายทอดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเกษตรกร ผู้สนใจ รวมถึงชุมชน โดยการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถเป็นต้นแบบให้เกษตรกรมาเรียนรู้ได้ และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้เกษตรกรที่สนใจเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาเรื่องเงินทุนของครัวเรือน เนื่องจากเป็นลูกจ้างรายเดือนมาก่อน แต่มีเงินไม่พอจ่าย ทำให้ยากให้เกิดความยั่งยืน มั่นคงในการดำเนินชีวิต

- ๑) ด้านการกรีดยาง ต้องใช้แรงงาน และเวลามาก
- ๒) ด้านการเลี้ยงโคมีอาหารไม่เพียงพอ
- ๓) ด้านการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ๔) ด้านการเลี้ยงปลาน้ำจืดต้นทุนสูง

๕) ด้านการปลูกพืชร่วมยาง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การลดต้นทุนการผลิต การกรีดยางแบบเอชทีลีน การทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ การผลิตภาชนะจากกาบหมาก

การนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีการเกษตรมาใช้ในการพัฒนาอาชีพ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเกษตรกรรายอื่น ผ่านการศึกษาดูงาน เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านทางอินเทอร์เน็ตแล้วนำมาประยุกต์ใช้ และใช้ประสบการณ์การทดลองผิดลองถูกของตนเองมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และความสนใจของครอบครัว จึงทำให้มีการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลาย มีการผสมผสานกิจกรรมทางเกษตรที่เกื้อกูลกัน ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก

กิจกรรมการกรีดยางพารา การเพิ่มผลผลิตน้ำยางด้วยเอทิลีน ซึ่งเอทิลีนมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ทำให้น้ำยางไหลได้ยาวนานขึ้น กระตุ้นการไหลของน้ำยางพารา โดยแก๊สเอทิลีนจะทำให้อนุภาคน้ำยางในน้ำยางจับตัวช้าลงน้ำยางจึงสามารถไหลออกจากต้นยางได้นานกว่าปกติ จึงเป็นการเพิ่มผลผลิตของน้ำยางอย่างหนึ่ง อีกทั้งถ้ามีการใช้ตั้งแต่เริ่มต้นเปิดกรีดใหม่จะช่วยยืดอายุการกรีดยางได้มากกว่า ๕๐ ปี โดยการลดความยาวของการกรีดให้สั้นลงได้ ในขณะเดียวกัน การใช้แก๊สเอทิลีนในการเพิ่มผลผลิต สามารถช่วยลดการกรีดถี่ ลดความถี่ของแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการช่วยผู้ปลูกยางที่เหมาะสม เรื่องการเพิ่มผลผลิตของน้ำยาง

กิจกรรมการเลี้ยงโค การปลูกสร้างแปลงพืชอาหารสัตว์และการนำมูลโคไปใช้ในการผลิตแก๊สชีวภาพไว้ใช้ในครัวเรือน ผลพลอยได้คือมูลโคที่และน้ำที่ได้จากกระบวนการหมักแก๊สเป็นปุ๋ยชั้นดี สามารถนำมาใช้ในกิจกรรมการปลูกพืช สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมการเลี้ยงชันโรง เพื่อผลิตน้ำผึ้งชันโรงคุณภาพในสวนยางพารา-สวนผลไม้ โดยอาศัยการทำงานที่เกื้อกูลกันของพืชและแมลงชันโรง ชันโรงเป็นนักผสมเกสรให้กับพืช พืชเป็นแหล่งอาหารของชันโรง ผลพลอยได้คือพืชได้รับการผสมเกสรมีผลผลิตสูงขึ้น ส่วนเจ้าของสวนได้น้ำผึ้งชันโรง

กิจกรรมการเลี้ยงปลาในกระชัง นอกจากให้อาหารสำเร็จรูปเป็นอาหารหลักแล้วยังมีการเสริมพืชอาหารสด อาทิ ใบหม่อน เศษพืชผักที่เป็นวัสดุเศษเหลือทางการเกษตรมาเป็นอาหารปลาด้วย

กิจกรรมการปลูกพืชผักยืนต้น ได้แก่ ผักเหลียง ซึ่งเป็นพืชที่ชอบร่มเงา ทำการปลูกในพื้นที่ว่างระหว่างต้นยางพารา และต้นไม้ในสวน และอาศัยร่มเงาของต้นไม้ใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ ที่สนใจ อาทิ การปลูกหมาก หม่อน ไข่ รวมทั้งการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการทำนาครนน้ำใต้ดิน การปลูกพืชร่วมยางอื่นๆ ได้แก่ ไม้ประดับจำพวกหมากเหลือง หมากแดง ฯลฯ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

กิจกรรมการกรีดยางพารา การเพิ่มผลผลิตน้ำยางด้วยเอทธิลีน ซึ่งเอทธิลีนมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ทำให้น้ำยางไหลได้ยาวนานขึ้น กระตุ้นการไหลของน้ำยางพารา โดยแก๊สเอทธิลีนจะทำให้อนุภาคน้ำยางในน้ำยางจับตัวช้าลงน้ำยางจึงสามารถไหลออกจากต้นยางได้นานกว่าปกติ จึงเป็นการเพิ่มผลผลิตของน้ำยางอย่างหนึ่ง อีกทั้งถ้ามีการใช้ตั้งแต่เริ่มต้นเปิดกรีดใหม่จะช่วยยืดอายุการกรีดยางได้มากกว่า ๕๐ ปี โดยการลดความยาวของการกรีดให้สั้นลงได้ ในขณะเดียวกัน การใช้แก๊สเอทธิลีนในการเพิ่มผลผลิต สามารถช่วยลดการกรีดถี่ ลดความถี่ของแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการช่วยผู้ปลูกยางที่เหมาะสม เรื่องการเพิ่มผลผลิตของน้ำยาง

กิจกรรมการเลี้ยงโค การปลูกสร้างแปลงพืชอาหารสัตว์และการนำมูลโคไปใช้ในการผลิตแก๊สชีวภาพไว้ใช้ในครัวเรือน ผลพลอยได้คือมูลโคที่และน้ำที่ได้จากกระบวนการหมักแก๊สเป็นปุ๋ยชั้นดี สามารถนำมาใช้ในกิจกรรมการปลูกพืช สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมการเลี้ยงชันโรง เพื่อผลิตน้ำผึ้งชันโรงคุณภาพในสวนยางพารา-สวนผลไม้ โดยอาศัยการทำงานที่เกื้อกูลกันของพืชและแมลงชันโรง ชันโรงเป็นนักผสมเกสรให้กับพืช พืชเป็นแหล่งอาหารของชันโรง ผลพลอยได้คือพืชได้รับการผสมเกสรมีผลผลิตสูงขึ้น ส่วนเจ้าของสวนได้น้ำผึ้งชันโรง

กิจกรรมการเลี้ยงปลาในกระชัง นอกจากให้อาหารสำเร็จรูปเป็นอาหารหลักแล้วยังมีการเสริมพืชอาหารสด อาทิ ใบหม่อน เศษพืชผักที่เป็นวัสดุเศษเหลือทางการเกษตรมาเป็นอาหารปลาด้วย

กิจกรรมการปลูกพืชผักยืนต้น ได้แก่ ผักเหลียง ซึ่งเป็นพืชที่ชอบร่มเงา ทำการปลูกในพื้นที่ว่างระหว่างต้นยางพารา และต้นไม้ในสวน และอาศัยร่มเงาของต้นไม้ใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ ที่สนใจ อาทิ การปลูกหมาก หม่อน ไข่ รวมทั้งการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการทำธนาคารน้ำใต้ดิน การปลูกพืชร่วมยางอื่นๆ ได้แก่ ไม้ประดับจำพวกหมากเหลือง หมากแดง ฯลฯ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

กิจกรรมการกรีดยางพารา การเพิ่มผลผลิตน้ำยางด้วยเอทธิลีน ซึ่งเอทธิลีนมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ทำให้น้ำยางไหลได้ยาวนานขึ้น กระตุ้นการไหลของน้ำยางพารา โดยแก๊สเอทธิลีนจะทำให้อนุภาคน้ำยางในน้ำยางจับตัวช้าลงน้ำยางจึงสามารถไหลออกจากต้นยางได้นานกว่าปกติ จึงเป็นการเพิ่มผลผลิตของน้ำยางอย่างหนึ่ง อีกทั้งถ้ามีการใช้ตั้งแต่เริ่มต้นเปิดกรีดใหม่จะช่วยยืดอายุการกรีดยางได้มากกว่า ๕๐ ปี โดยการลดความยาวของการกรีดให้สั้นลงได้ ในขณะเดียวกัน การใช้แก๊สเอทธิลีนในการเพิ่มผลผลิต สามารถช่วยลดการกรีดถี่ ลดความถี่ของแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการช่วยผู้ปลูกยางที่เหมาะสม เรื่องการเพิ่มผลผลิตของน้ำยาง

กิจกรรมการเลี้ยงโค การปลูกสร้างแปลงพืชอาหารสัตว์และการนำมูลโคไปใช้ในการผลิตแก๊สชีวภาพไว้ใช้ในครัวเรือน ผลพลอยได้คือมูลโคที่และน้ำที่ได้จากกระบวนการหมักแก๊สเป็นปุ๋ยชั้นดี สามารถนำมาใช้ในกิจกรรมการปลูกพืช สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมการเลี้ยงชันโรง เพื่อผลิตน้ำผึ้งชันโรงคุณภาพในสวนยางพารา-สวนผลไม้ โดยอาศัยการทำงานที่เกื้อกูลกันของพืชและแมลงชันโรง ชันโรงเป็นนักผสมเกสรให้กับพืช พืชเป็นแหล่งอาหารของชันโรง ผลพลอยได้คือพืชได้รับการผสมเกสรมีผลผลิตสูงขึ้น ส่วนเจ้าของสวนได้น้ำผึ้งชันโรง

กิจกรรมการเลี้ยงปลากินพืชในกระชัง นอกจากให้อาหารสำเร็จรูปเป็นอาหารหลักแล้วยังมีการเสริมพืชอาหารสด อาทิ ใบหม่อน เศษพืชผักที่เป็นวัสดุเศษเหลือทางการเกษตรมาเป็นอาหารปลาด้วย

กิจกรรมการปลูกพืชผักยืนต้น ได้แก่ ผักเหลียง ซึ่งเป็นพืชที่ชอบร่มเงา ทำการปลูกในพื้นที่ว่างระหว่างต้น ยางพารา และต้นไม้ในสวน และอาศัยร่มเงาของต้นไม้ใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ ที่สนใจ อาทิ การปลูกหมาก หม่อน ไม้ รวมทั้งการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการทำธนาคารน้ำใต้ดิน การปลูกพืชร่วมอย่างอื่นๆ ได้แก่ ไม้ประดับจำพวกหมากเหลือง หมากแดง ฯลฯ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ยางพารา..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) .....หมาก..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) .....ผักเหลียง..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๔) .....ดาหลา..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐.๕.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๕) .....พืชสมุนไพร.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑ งาน.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๖) .....พืชอาหาร (ไม้ผล พืชผักสวนครัว)..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑ ไร่.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล ..... จำนวน.....๓,๐๐๐ ตัว.....(หน่วย.....)

๒.๒) ..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) ..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) .....วัว..... จำนวน.....๒.....(ตัว)

๓.๒) ..... จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) ..... จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) .....น้ำผึ้งชันโรง..... จำนวน.....๖๐ รัง.....(หน่วย.....)

๔.๒) ..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) ..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...ยางพารา.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) .....ปุ๋ย.....	เป็นเงิน.....๓,๖๐๐.....บาท/ไร่/ปี
๑.๒) .....ค่าอุปกรณ์แก๊สเอททีลีน.....	เป็นเงิน.....๖๕๓.....บาท/ไร่/ปี
๑.๓)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
๑.๔)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
๑.๕)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๔,๒๕๓.....บาท/ไร่/ปี
รายได้	๓๓,๐๐๐.....บาท/ไร่/ปี

๒) สินค้า...หมาก.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ....ปุ๋ยอินทรีย์.....	เป็นเงิน.....๑,๕๐๐.....บาท/ไร่
๑.๒)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
๑.๓)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
๑.๔)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่

- ๑.๕) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 รวมต้นทุนการผลิต ...๑,๕๐๐.....บาท/ไร่/ปี
 รายได้ .....๒๐,๐๐๐.....บาท/ไร่/ปี
- ๓) สินค้า...ผักเหียง...มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๑.๑) ....ปุ๋ยอินทรีย์..... เป็นเงิน.....๑,๕๐๐ .....บาท/ไร่
 ๑.๒) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๓) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๔) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๕) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 รวมต้นทุนการผลิต .....๑,๕๐๐.....บาท/ไร่
 รายได้ .....๔๑,๗๐๐.....บาท/ไร่
- ๔) สินค้า....ดาหลา....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๑.๑) ....ปุ๋ยอินทรีย์..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่
 ๑.๒) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๓) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๔) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๕) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 รวมต้นทุนการผลิต .....๕๐๐.....บาท/ไร่
 รายได้ .....๖,๐๐๐....บาท/ไร่/ปี
- ๕) สินค้า..ปลานิล.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๑.๑) ....อาหาร..... เป็นเงิน.....๔,๐๐๐.....บาท/ไร่
 ๑.๒) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๓) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๔) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๕) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 รวมต้นทุนการผลิต .....๔,๐๐๐.....บาท/ไร่
 รายได้ .....๘๐,๐๐๐.....บาท/ปี
- ๖) สินค้า....น้ำผึ้งชันโรง.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๑.๑) .....กล่องรัง..... เป็นเงิน...๒๐,๐๐๐.....บาท/ปี
 ๑.๒) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๓) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๔) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 ๑.๕) ..... เป็นเงิน.....บาท/ไร่
 รวมต้นทุนการผลิต .....๒๐,๐๐๐.....บาท/ไร่
 รายได้ .....๗๐,๐๐๐....บาท/ปี

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ดาหลา ผักเหลียง...ยางพารา.....

เฉลี่ยรายได้วันละ....๕๐๐....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ภาชนะบรรจุกาบหมาก.....ผลิตภัณฑ์สินค้าอุปโภค.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ....๘,๐๐๐...บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....วัว ปลานิล.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ...๑๓๐,๐๐๐...บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ตนเอง ความสุข ความยั่งยืน มีรายได้หมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง สุขภาพ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เกษตรกรรายอื่น เกษตรกรรายอื่นได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ กระจายรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่

ชุมชน ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น สามารถต่อยอดในเรื่องอื่นๆได้

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่า การทำภาชนะจากกาบหมาก การทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์

ในอดีตเกษตรกรปลูกหมากเพื่อบริโภค และเป็นรายได้เสริมจากการทำอาชีพการทำสวนยางพารา ผลผลิตที่ได้จากสวนจะเป็นผลหมากเท่านั้น ต่อมาได้หิวยกเอากาบหมาก ซึ่งเป็นเศษวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้ นำมาทำเป็นภาชนะสำหรับใส่อาหาร อาทิ จานชามกาบหมาก โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ทำให้เกิดคุณค่าและมูลค่า โดยคุณค่าในที่นี้หมายถึงการสร้างคุณค่าในการช่วยลดมลภาวะด้านขยะแก๊สสิ่งแวดล้อมของชุมชน

โดยเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยและมีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้งาน และมีการจัดการแบบ Zero Waste และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่คนในชุมชน ฯลฯ และมูลค่า หมายถึง การสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรและชุมชนต่อไปอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบาย BCG Economy Model ที่มุ่งเน้นการบูรณาการการพัฒนาเศรษฐกิจทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวไปพร้อมกัน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตควบคู่กับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

ภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ-เศษวัสดุทางการเกษตร เป็นภาชนะใช้แล้วทิ้ง ที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ เพื่อใช้งานแทนจานพลาสติก วัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น กาบหมาก ใบไม้ต่างๆ ซึ่งกาบหมากมีลักษณะเป็นแผ่นยาว มีความโค้ง ไม่เรียบ พื้นผิวมี ๒ ด้าน คือ ด้านหน้าหรือด้านในมีผิวมัน ใช้สัมผัสอาหาร และด้านหลังหรือด้านนอกมีผิวด้าน สีและพื้นผิวคล้ายเปลือกไม้ โดยแต่ละแผ่นจะมีสีและพื้นผิวแตกต่างกัน นำมาอัดขึ้นรูปด้วยแม่พิมพ์ให้ความร้อน ประมาณ ๑๗๕ องศาเซลเซียส นานประมาณ ๒๒-๑๒๐ วินาที แล้วแต่ขนาดและความหนาของวัสดุ ซึ่งจะทำได้ภาชนะเป็นรูปทรงที่มีพื้นผิวเรียบ สะอาด และได้รูปทรงตามต้องการ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การปลูกพืชร่วมยาง.....

การสร้างสมดุลธรรมชาติ

การปลูกพืชร่วมยาง ช่วยทำให้เกิดสมดุลของทรัพยากร มีการเกื้อกูลกันของมีพืชหลายระดับตั้งแต่พื้นราบไปจนถึงยอดไม้ นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงชันโรง ทำให้เกิดสมดุลของระบบนิเวศมากขึ้น มีการหมุนเวียนทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่าในการสร้างรายได้ไปพร้อมกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ประกอบกับ ศพก.มีการสร้างธนาคารน้ำ สำหรับเป็นการเก็บตักน้ำให้ลงสู่ชั้นดินมากขึ้น ทั้งนี้ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่พื้นดินมากขึ้น

นอกจากนี้ ศพก. ยังผลิตภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ-เศษวัสดุทางการเกษตร ที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ ทำให้ช่วยลดปริมาณขยะในสิ่งแวดล้อมได้ในระยะยาว โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการกำจัดขยะ ช่วยลดปริมาณขยะจากพลาสติก ซึ่งจะทำให้สิ้นเปลืองและอาจทำลายสิ่งแวดล้อมได้ อีกทั้งเป็นการช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน

ในอดีตเกษตรกรปลูกหมากเพื่อบริโภค และเป็นรายได้เสริมจากการทำอาชีพการทำสวนยางพารา ผลผลิตที่ได้จากสวนจะเป็นผลหมากเท่านั้น ต่อมาได้หิวยกเอากาบหมาก ซึ่งเป็นเศษวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้นำมาทำเป็นภาชนะสำหรับใส่อาหาร อาทิ จานชามกาบหมาก โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ทำให้เกิดคุณค่าและมูลค่า โดยคุณค่าในที่นี้หมายถึงการสร้างคุณค่าในการช่วยลดมลภาวะด้านขยะแก่สิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยและมีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้งาน และมีการจัดการแบบ Zero Waste และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่คนในชุมชน ฯลฯ และมูลค่า หมายถึง การสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรและชุมชนต่อไปอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบาย BCG Economy Model ที่มุ่งเน้นการบูรณาการการพัฒนาเศรษฐกิจทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวไปพร้อมกัน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตควบคู่กับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน...

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความรู้ในเรื่องของการทำเกษตรผสมผสาน การปรับเปลี่ยนพื้นที่

การทำเกษตรแบบผสมผสาน ทำให้มีรายได้ทั้งที่เป็น รายวัน รายเดือน และรายปี มาจากกิจกรรมที่ดำเนินการภายในพื้นที่ ทำให้มีรายได้ที่มั่นคง-มีอาชีพที่ยั่งยืน ทั้งนี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่ผ่านมาแทบไม่ได้รับผลกระทบเลย เนื่องจากครัวเรือนมีความมั่นคงทางด้านอาหาร นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอาหารของชุมชนได้อีกด้วย ประกอบกับเกษตรกรเจ้าของศูนย์ฯ มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในกิจกรรมที่ทำได้เป็นอย่างดี โดยไม่หวงแหนความรู้ สามารถเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรในชุมชน และผู้สนใจให้สามารถเข้ามาเรียนรู้ และสามารถนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเองได้

ความสุขที่ยั่งยืน ความมั่นคงปลอดภัยทางอาหาร และความมั่นคงยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร ที่เกิดจากผลผลิตในแปลงที่ลงทุนลงแรงทำด้วยตนเอง ทั้งนี้ เกษตรกรมีความสุขจากการที่ได้ทำงานที่ตนเองรัก ในพื้นที่ของตนเอง ได้อยู่กับครอบครัว มีความเป็นอิสระสูง ด้านคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาหารปลอดภัยไว้บริโภคหมุนเวียนตลอดทั้งปี มีที่มาและขั้นตอนการผลิตที่ตนเองเป็นผู้ควบคุมได้ มีรายได้ที่เกิดจากผลผลิตในแปลง/ฟาร์มของตนเอง ทั้งการลดรายจ่าย สร้างรายได้ ซึ่งมีรายได้รายวัน เป็นยางพารา พืชผัก หน่อไม้ เห็ด ฯลฯ ที่เก็บได้ในสวน ปลาจากบ่อเลี้ยง และในกระชัง รายเดือน เป็นจำพวกกล้วยนาๆ ชนิด น้ำผึ้งชันโรง ไก่พื้นเมือง นอกจากนี้ ยังมีมูลสัตว์ที่ได้จากฟาร์มใช้เป็นปุ๋ยลดต้นทุนการผลิต และผลิตแก๊สชีวภาพลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ และรายปี เป็นโคที่เลี้ยงในฟาร์ม เกษตรกรและครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจในหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต และยังสามารถถ่ายทอดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเกษตรกร ผู้สนใจ รวมถึงชุมชนได้ โดยการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถเป็นต้นแบบให้เกษตรกรมาเรียนรู้ได้ และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้เกษตรกรที่สนใจเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ มีการปลูกพืชเป็นรูปแบบ

ผสมผสาน มีพืชหลากหลายชนิดในแปลง เน้นการใช้สอยพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีกิจกรรมการเกษตรหลายกิจกรรมส่งเสริมและเกื้อหนุนกันอย่างเป็นระบบ ผลผลิตที่ได้จากการทำเกษตรผสมผสาน ทำให้มีสินค้าหลากหลาย การจัดการผลผลิตจึงต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการแปรรูปสินค้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และต้องมีตลาดรองรับ รวมทั้งต้องมีการควบคุมสินค้าให้มีคุณภาพ และปริมาณที่สม่ำเสมอ อาทิ น้ำผึ้งชันโรง นอกจากน้ำผึ้งชันโรงที่ผลิตได้ต่อรังจะมีปริมาณน้อย และชันโรงแต่ละรังใช้เวลานานในการรวบรวม น้ำผึ้งแล้ว ยังมีกระบวนการเก็บที่ยุ่งยากและต้องมีการบ่มเป็นเวลายาวนาน ๓ เดือน จึงจะได้น้ำผึ้งที่มีคุณภาพ ซึ่งกว่าจะได้สินค้าสำหรับจำหน่ายต้องใช้เวลาอันยาวนาน การวางแผนการผลิตล่วงหน้าจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย

ยึดหลักการของความสุข คือ รักในสิ่งที่ทำ และทำในสิ่งที่รัก : ยึดหลักในการประกอบอาชีพเกษตรด้วยใจรัก ทำในสิ่งที่ตนเองและครอบครัวรัก และเห็นพ้องต้องกันว่าสิ่งที่ทำนั้นดีแล้ว เหมาะสมแล้วก็ลงมือทำด้วยกันให้สำเร็จ กรณี พบปัญหาหรือ อุปสรรคก็ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาลงมือไปด้วยกัน และอย่าคิดว่าปัญหาคืออุปสรรค ถ้าคิดว่าปัญหาคือ อุปสรรคงานก็จะไม่สำเร็จ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
มีเกษตรกรรายอื่นและผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานเรียนรู้ภายในศูนย์ ประมาณ ๒๐๐๐ คน โดยได้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ทั้งภายในศูนย์และเป็นวิทยากรรับเชิญให้กับหน่วยงานภายนอก

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เป็นที่ปรึกษาด้านการทำการเกษตรในพื้นที่ให้กับเกษตรกรที่สนใจและประสบปัญหา สามารถแนะนำแนวทางการแก้ปัญหาเบื้องต้นได้

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

Youtube Facebook

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ผ่านเวทีการประชุม ศพก. แปลงใหญ่ และ ๑ ตำบล ๑ เกษตรทฤษฎีใหม่ มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่มาทำเกษตรแบบใหม่ ทำให้มีอาชีพและรายได้ที่เพิ่มขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่ และสร้างแรงบันดาลใจจากการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว มาเป็นเกษตรสมัยใหม่

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีสู่เกษตรกรรายอื่น

คุณวิมลทิพย์ อนุชาญ และคุณประวิทย์ อนุชาญ (สามี) เริ่มประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาตั้งแต่ ปี ๒๕๔๓ รวมระยะเวลากว่า ๒๓ ปี โดยเริ่มหันมาปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง จากเดิมเป็นพื้นที่นาร้างป่ารก และสวนยางพารา ได้ปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ทำการเกษตรแบบผสมผสานและพืชร่วมยาง ใช้พื้นที่ทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการปลูกพืชร่วมในสวนยางพารา มีการเลี้ยงปลุสสัตว์ อาทิ เป็ดไข่ ไก่ดำ โคลูกผสม ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงชันโรงในสวนยางพาราเพื่อผลิตน้ำผึ้งชันโรง พร้อมทั้งมีการอนุรักษ์ดินและน้ำควบคู่ไปด้วย มีการทำธนาคารน้ำใต้ดิน การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ศพก.สวนปลักหว่า ต่อมาได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายของ ศพก. และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้เข้ามารับตำแหน่งเป็นประธาน ศพก.ระดับอำเภอ ประกอบกับสถานการณ์ด้านการเกษตรในพื้นที่ ที่เกษตรกรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ส่วนใหญ่มีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวจำพวกยางพารา และปาล์มน้ำมัน เกิดสถานการณ์ราคาสผลผลิตตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง ศพก.สวนปลักหว่า ซึ่งมีกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน มีความหลากหลายได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ไม่มากนัก สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การได้เป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่นในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑. ประธาน ศพก.

๒. ครูบุญชีอาสา

๓. อาสาสมัครเกษตร

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ รวมทั้งเป็นอาสาสมัครเกษตร

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ความอดทน นำไปสู่ความสำเร็จ

ยึดหลักการของความสุข คือ รักในสิ่งที่ทำ และทำในสิ่งที่รัก : ยึดหลักในการประกอบอาชีพเกษตรด้วยใจรัก ทำในสิ่งที่ตนเองและครอบครัวรัก และเห็นพ้องต้องกันว่าสิ่งที่ทำนั้นดีแล้ว เหมาะสมแล้วก็ลงมือทำด้วยกันให้สำเร็จ กรณี พบปัญหาหรือ อุปสรรคก็ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหไปด้วยกัน และอย่าคิดว่าปัญหาคืออุปสรรค ถ้าคิดว่าปัญหาคือ อุปสรรคงานก็จะไม่สำเร็จ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)
เกษตรกร ประธานเครือข่ายของ ศพก. และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอคลองหอยโข่ง

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ประเด็นการซักถามตามแบบฟอร์มการถอดบทเรียน การสัมภาษณ์เกษตรกร และผู้แทนหน่วยงาน รวมทั้งการเข้ามาถอดบทเรียนจากสถานที่ ฐานและแปลงเรียนรู้ภายใน ศพก.

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

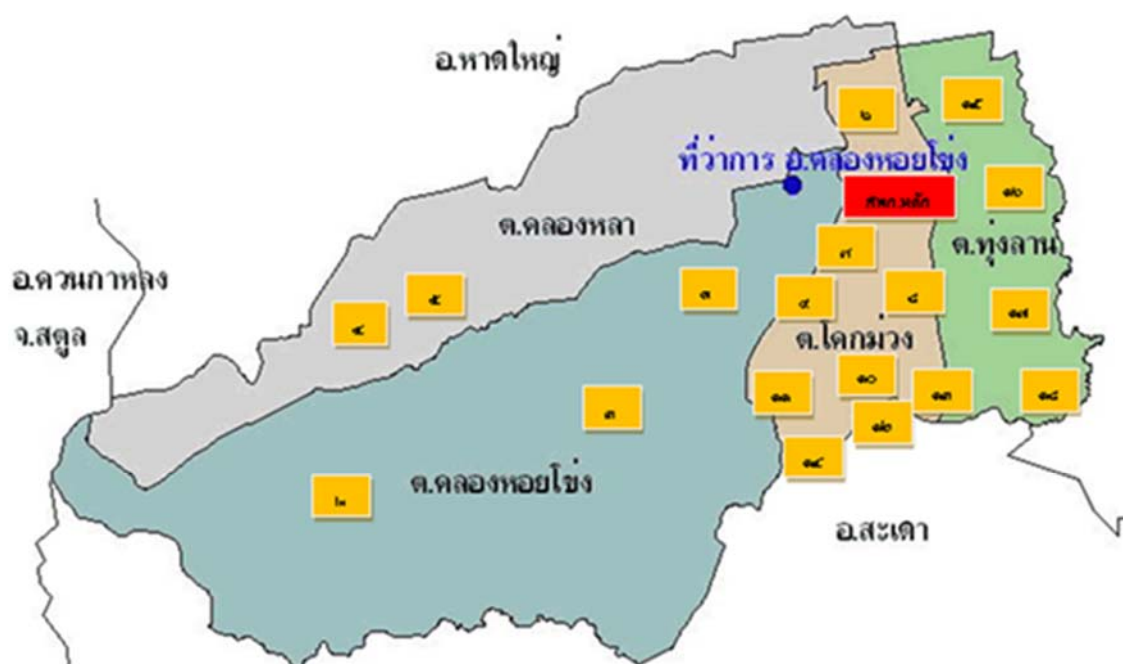
ประเด็นการถอดบทเรียนมีความซ้ำซ้อน

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และเครือข่าย ของ ศพก.

อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

หมายเหตุ แผนที่แสดงตามลำดับข้อมูล ดังนี้

ที่	ชื่อ ศพก.หลัก และ เครือข่าย ของ ศพก.	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์ เครือข่าย	หมู่	ตำบล	ชื่อ-สกุล ประธาน ศูนย์	QR Code แสดงแผนที่ที่ตั้ง ศพก. และ เครือข่าย ของ ศพก.
ศพก.หลัก						
๑	ศูนย์เรียนรู้สวนปลัก หว่า (ศพก.หลัก)	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๗	โคกม่วง	นางวิมลทิพย์ อนุชาญ	
เครือข่าย ศพก.						
๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๔	โคกม่วง	นายประภาส สุวรรณรัตน์	
๒	วิสาหกิจชุมชนผัก ไฮโดรโปนิคส์ทุ่งลาน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๙	ทุ่งลาน	นายพิเชติ ผุดผ่อง	
๓	ศูนย์การเรียนรู้บ้าน ย่านยาว	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑	ทุ่งลาน	นายมนัส พรหมจรรย์	
๔	สวนนายพล	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๕	โคกม่วง	นายรัฐพล ประพหม	
๕	สวนปลักคล้า	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๓	โคกม่วง	นายสมักร สุวรรณสาม	
๖	ฝั่งโพรงแปลงใหญ่ ตำบลโคกม่วง	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๕	โคกม่วง	นายปานเทพ สุวรรณมาลา	
๗	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุม ชนตำบลทุ่งลาน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๔	ทุ่งลาน	นายไสว คงชนะ	
๘	วิสาหกิจชุมชนแปรรูป เห็ด STP บ้านท่าหรั่ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูป ผลิตผลด้านการเกษตร	๗	ทุ่งลาน	นายสมสิน จุลจินดา	
๙	ศูนย์เรียนรู้ชุมชน เกษตรผสมผสานบ้าน สวนธนพร	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๗	คลอง หลา	นางสาวธนพร คงบุญ	

๑๐	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ บ้านโคกสัก	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)	๓	โคกม่วง	นายอำพล ดีมาก	
๑๑	วิสาหกิจชุมชนผัก แคร่ปลอดสารพิษ	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๒	คลอง หอยโข่ง	นายณรงค์ ไผ่เคียน	
๑๒	สวนนายธาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๕	โคกม่วง	นายประธาน สัตเพ็ญ	
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต ยางพารา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๖	คลอง หอยโข่ง	นายนายดอนอะซิด บิลโละ	
๑๔	สวนเกษตรสุข	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๒	คลอง หอยโข่ง	นายชาญวิทย์ ด้วงทอง	
๑๕	ไร่บักควายบอย	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๕	โคกม่วง	นายจอมพล จิตต์เลขา	
๑๖	สวนระสา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๖	โคกม่วง	นายสุริยเทพ น้ำแก้ว	
๑๗	ศูนย์เรียนรู้และ ขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองหลา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๗	คลอง หลา	นายวุฒิพงษ์ บุญจริง	
๑๘	ส.สวนเกษตร	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๔	โคกม่วง	นายสาโรจน์ หล่อกาญจนา	

สวนปลักหว่า

ม.7 ต.โคกม่วง อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา

